

Peltokorven - Välikylän metsästysseuran historiikki 70-vuotisen toiminnan ajalta 1936 - 2006

Seuran perustamisajankohdan tarkka määrittäminen on asiakirjojen puutteellisuuden takia hieman vaikeaa. Jonkinmoista toimintaa voidaan katsoa olleen jo ennen vuotta 1936. Vanhin säilynyt asiakirja on Peltokorven metsästysseuran maanomistajien luettelo, jossa on omakätiset nimikirjoitukset. Valitettavasti vain päiväys puuttuu.

Eräs perustamisvaihe on kirjattu muistiin Lottakahvilassa Kälviällä lokakuun 2. päivänä 1938. Janne Huhdan toimiessa puheenjohtajana ja Nestor Parpalan sihteerinä perustettiin Peltokorven - Välikylän riistanhoitoalue. Jo tuossa kokouksessa "Päätettiin rauhoittaa vuodeksi alue, joka käsittää Hanhimäeltä Toivosentiehen ja maantiestä Saaran, Lassilan ym. rajoihin noin 450 ha."

Seuraavan vuoden -39 riistanhoitoalueen kokouksessa mm. "päätettiin jättää Ilmari Klapurin huoleksi anoa ketunpyyntilupa seuran nimiin 8 kappaletta. Ja oli kokouksen päätös, että ketun ampujat korvaa seuralle siitä aiheutuvat hakukustannukset." Samoin "päätettiin ei jäsenille ilmoittaa metsästyskieltoa sanomalehti Keskipohjanmaassa."

Seuraava säilynyt pöytäkirjamerkintä, seuran toiminnasta onkin päivätty vasta sotien jälkeen Kleemolan kahvilassa elokuun 17. päivänä 1947. Tämän toimintakauden ylimpänä puuhamiehenä oli Ilmari Klapuri kirjurinaan Eero Huhta ja rahakirstun vartijana Martti Maunula. Kuvaavaa näiden miesten toiminnalle osoitetusta luottamuksesta on se, että johtokuntaa ei tarvittu lainkaan ennen vuotta 1958.

Vuoden -47 kokouksen päätöksestä voisi mainita esimerkiksi 4 §: "Rauhoitusaikana koiriaan irrallaan pitäjille ei tulla myöntämään seuran metsästyskorttia ja muutenkin päätettiin tiukentaa metsästyslain valvontaa etenkin rauhoitusaikana." 6 §: "Metsästys täysipitkillä ja puolimanttelikuvilla kuulilla päätettiin riistan vähyyden takia toistaiseksi kieltää." 8 §: "Päätettiin ottaa yhteys pitäjämme toisiin metsästysseuroihin mahdollisen yhtymisen suunnittelussa." Seuraavien vuosien toiminnasta ja päätöksistä voidaan mainita mm. v. -48: "Seuran varoista päätettiin maksaa kanahaukan tapporahaa 100 mk kappaleelta." "Teeren ampuminen kuvilta ja sängeltä", kiellettiin vuonna -49. Samana vuonna päätettiin maksaa ketun tapporahana 200 mk. Näiden vuosien paikkeille ajoittuu myös Heinojan Fritin saavuttama lääninmestaruus ketunpyynnissä saaliina yhteensä neljätoista kettua.

Vuodelta -49 on myös ensimmäinen maininta hirvenmetsästyksestä, sillä hirvenmetsästysoikeus seuran maille myönnettiin Martti Maunulalle, Eero Huhdalle ja Fritiof Heinojalle.

Olympiavuoden -52 voi päätellä olleen myös hyvä oravavuosi. Seuran kokous näet kehoitti jäseniään valvomaan, ettei oravanpyynnin aikana vahingoiteta puita hakkaamalla niitä kirveillä ja kangilla.

Hirvenpyynnin taitekohtia ovat vuodet -53 ja -54, sillä edellisenä vuonna 6. § kuuluu: "Jos seuran jäsenissä on sellaisia, jotka haluavat alueelle hirvenpyyntilupaa, päätettiin siihen antaa puh. johtajan allekirjoituksella varustettu lupa." Sama 6. § on v. -54 kirjoitettu muotoon: "Hirvenkaatolupia päätettiin anoa seuran alueelle kaksi kappaletta. Kaikki seuran jäsenet pääsevät mukaan, joilla on laillinen hirvikivääri."

Vuotta -54 voidaankin pitää seuruemetsästyksenä järjestetyn hirvenpyynnin alkamisajankohtana. Kaatolupien määrä pysyi varsin pitkään alhaisena, sillä viimeinen merkintä seurakohtaisesta hirvenkaatolupa-anomuksesta on vuodelta -72, jolloin seuralle anottiin yhtä lupaa.

Hirvenpyynti näyttää myös antaneen kipinän rakentaa myös seuralle metsästysmaja Ilmari Klapurin maalle lähelle Köyrisen järveä. Tätä koskeva päätös on tehty seuran kokouksessa Toivolassa loppiaisena 1957. Jo samana talvena kerättiin tukkeja jotka sahattiin Huhtakankaalla. Osa hankkeeseen osallistujista oli mukana rahalahjoituksin. Johtaja T. V. Hakala Kokkolasta pääsi myös joksikin aikaa seuran vuosijäseneksi lahjoittamalla rakennustarvikkeita 5000 markan edestä. Kämpä oli valmistuttuaan myös varsinaisen seuratoiminnan ulkopuolisessa käytössä, mutta vuokran saannissa ilmeni vaikeuksia.

Ensimmäiset seuran rekisteröintipyrkimykset ajoittunevat 40-luvun ja 50-luvun taitteeseen. Silloisesta hankkeesta kiinnostui myös Valpo, joka pidatti rekisteröintiä hakeneen Eero Huhtan kuulusteluja varten. Lausuttuaan kuulustelijalleen "-ettei siinä joukossa ainakaan yhtään kommunistia ole", oli Huhta vähällä joutua Valpon toimesta Vaasan lääninvankilaan.

Seuran rekisteröinnistä tehtiin päätös Välikylän nuorisoseuran talolla kesäkuun 25. päivänä vuonna 1958, jolloin yhdistykselle hyväksyttiin uudet säännöt ja valittiin ensimmäinen johtokunta. Siihen tulivat: Viljo Hautala, Ilmari Klapuri, R.Jussi Pökkä, Arvo Isosalo, Erkki J. Ruokoja, Oiva Toivonen, Martti Maunula ja Eero Huhta. Johtokunta aloittikin toimintansa varsin ripeästi, sillä ensimmäinen kokous pidettiin samana päivänä. Seuran ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Eero Huhta ja varapuheenjohtajaksi Erkki J. Ruokoja, sihteeriksi Oiva Toivonen ja rahastonhoitajaksi Martti Maunula. Tämän johtokunnan toimintavuosina seuratoiminta vilkastui selvästi. Järjestettiin riistapolkuammuntoja, pienoiskivääriammuntoja ja osallistuttiin aktiivisesti myös Metsästäjäin liiton vuositapahtumaan Ilmajoen Riistavallilla.

Tuhoeläinten hävittämiskilpailu käytiin myös seuraavin säännöin: kettu 10 p, kanahaukka 7 p, varpushaukka 5 p, korppi 3 p, varis 2 p, sekä harakka ja närhi 1 p.

Sukupolvenvaihdoiksi alkoi tapahtua johtokunnassa -63. Heikki Maunulan tullessa rahastonhoitajaksi ja seuraavana vuonna puheenjohtajaksi valittiin Juho Huhta. Vuonna -68 johtokunnan puheenjohtajaksi tuli Erkki J. Ruokoja ja sihteerinä jatkoi edelleen Oiva Toivonen vuoteen 1969 saakka, jolloin Kalevi Salo otti kirjurin tehtävät. Myöhemmin seuran puheenjohtajana ovat toimineet -73-77 Matti Kleemola, v. -78 ja -87 Kalevi Pökkä. Vuodesta -79 lähtien Matti Saari vuoteen -86 sekä Jouko Parpala -88 -89, Erkki Koivukangas -90 -93, Timo Välikangas -94 -96, Olavi Ruokoja -97 -2005 ja -06 alkaen Jouni Hilli. Sihteerinä ovat toimineet Matti Puikko -73-77 Veikko Toivonen -78-80, Hannu Ruokoja -81-84, Olavi Ruokoja -85 -89, Eero Päivärinta -90 -2001, Jouni Hilli -02 -05 ja Timo Hyyppä -06 lähtien. Seuran talouden suurten investointien kaudella -8 ja edelleen, on pitänyt hyvässä kunnossa Antti Parpala.

Seuran riistamaat olivat tämän historiikin tarkastelujakson alkuvuosina varsin runsaat. Ei mitenkään epätavallista ollut sadan kanalinnun saalis yhden syksyn aikana kunnan pyyntimiehelle. Saaliista huomattava osa toimitettiin Kokkolaan aina 50-luvun alkuvuosiin saakka herrojen herkuksi ja ravintoloiden ruuaksi. Parhailla saantimiehillä tällä toiminnalla hankitut ansiot ylittivät reilusti hakkuumiehen ansiotason.

Sotavuosien jälkeen metsästykseseen alkoi tulla yhä enemmän rajoituksia. Salametsästys kukoisti kuitenkin varsin pitkään. Oli ansapyyntiä ja teeriä sekä metsoja ammuttiin keväisin soitimelta.

Riistamaista rikkaimpia lienee ollut jo tähän aikaan Lyllynevan seutu, koska vielä vuoden -57 tapaninpäivänä pidetyssä kokouksessa Ruben Salolla Hillissä, päätettiin järjestää keväällä Lyllynevalle vartio salametsästyksen lopettamiseksi. Viimeisimpiä merkintöjä todetusta salametsästyksestä on vuosilta -84 ja -85, jolloin kumpanakin vuonna todettiin seuran alueella yksi hirven salakaato.

Saalistilasto vuodelta 1983 kertoo paljon metsästyksen painopisteen muutoksesta. Tuona vuonna kaadettiin 94 hirveä, 30 urosta, 23 naarasta ja 41 vasaa. Metsoja 6, teeriä 44, pyy 15, riekko 1, kyyhky 21, heinäsoorsa 49, tavi 31, muut vesilinnut 37, metsäjänis 183, rusakko 8, kettu 7, mäyrä 1, supi 1, näää 1, minkki 13, piisami 13, varislennut 73 ja kissoja 8.

80-luvulla hirvenkaatolupien lisääntyessä sillä oli myös aktivoiva vaikutus monessa suhteessa seuratoimintaan. Pysäkin kämppä kunnostettiin Lintukankaalla -84. Lahtivajan rakentamista esitti hirvikokouksessa -86 ensimmäisen kerran Jouko Parpala. Kokous kuitenkin päätti äänestyspöytäkirjalla äänin 17-16 ettei vajaa rakenneta (lähellä jo oli). Seuraavan kerran keskusteltiin kokouksessa vajan rakentamisesta -88 mutta merkittävä vaihe oli 13.8.1989 pidetyn syyskokouksen yksimielinen päätös ostaa 3000 m² tontti maatilahallitukselta Palon tilasta 1500 markalla.

Varsinainen vääntö rakentamisesta käytiin seuran ylimääräisessä kokouksessa 1.11. 1990 Peltokorven koululla. Päätöspöytäkirjassa on vain alle 20 riviä tekstiä mutta niiden tuottamiseen tarvittiin 3,5 tunnin kokous. Johdin tuossa kokouksessa puhetta -kaksi ensimmäistä tuntia istuen ja loput 1,5 tuntia seisaaltani. Tarvittavat päätökset kuitenkin saatiin aikaan. Toki päätetty pakettiratkaisu ei toteutunut, mutta Matti Puikon tultua vahvaksi tueksi projektiryhmälle, seura voi tänäänkin olla ylpeä lopputuloksesta, jota on vuosien myötä vielä monella tapaa parannettu.

Vuonna 1985 hirvenkaatolupin määrän ollessa varsin korkeita tehtiin seuratoiminnan rikastuttamisen kannalta myös merkittävä päätös sallia saksalaisten metsästysvieraiden mukaantulo hirvi- ja riistajaktiin. Vieraiden tuomilla lupamaksutuloilla on ollut huomattava merkitys seuramme toimitilojen rakentamisessa ja meillä muutamilla on ollut mahdollisuus vierailla myös Keski-Euroopan jahtimailla.

Seuratoimintamme ehkä paras investointi tulevaisuuteen on ollut kuitenkin vuoden 2001 päätökset päämajan eli Palon pirtin rakentamisesta. Lisämausteet kotasaunoineen vuonna 2005 ovat vielä merkittävästi parantaneet tilojen moninaiskäyttömahdollisuuksia.

Kaikkia näitä investointipäätöksiä tehtäessä on epäilijöiden joukko ollut varsin huomattava. Ja ehkä juuri kritiikin ansiosta lopputulokset ovat pääsääntöisesti ylittäneet kaikki odotukset. Kaikkien yhteiseksi onneksi seurallamme on aina ollut vetovastuussa kaukonäköisiä, energisiä ladunavaajia.

Merkittävä erityispiirre seuratoimintamme johtamisessa on ollut hirvenpyynnin johtajan ja varajohtajien valinta vain vuodeksi kerrallaan. Tällä kierrätyksellä on saatu uudistuksia ripeästi, demokraattinen päätöksenteko on korostunut, (joskaan se ei aina ole ollut helppoa), ja on opettanut jokaista ottamaan vastuuta. Talkootyön osuus seuratoiminnassamme on edelleen erittäin merkittävää.

Turpakäräjiltäkään ei olla kokonaan välttytty ja onpa pöytäkirjojen joukossa sellainenkin otsikko kuin Kriisikokous. Mistäpä mustakaan silloin olisi ollut kyse kuin hirvenlihasta, sen saannista, myynnistä ja jakamisesta. 1) -yksi ruho myyty -epäselvyyttä myyntitavassa Paikalla olleilta kysytty

mielipidettä hirven myynnistä (ja ilmeisesti antaneet luvan myyntiin) ...ja tuomiolle vaadittujen nimelistakin varsin tuttua luettavaa: Saari , Koivukangas, Parpala E, Parpala J, Parpala P jne
2) yksi jäsen ollut pyynnissä vain viitenä päivänä ja johtajat jakaneet täyden osuuden. Päätös: nuhdeltakoon johtajia. 3) koirapyynti –onko oikein että koira haukkuu useita tunteja autossa vuoroja odotellessa? keskustelua pyyntitavoista –ei koirapyyntiä niin paljon, nitro haluaisi ajopyyntiä.

Mutta kaikesta huolimatta -karavaani kulkee syksystä toiseen, keskustelu pyyntitavoista ja muustakin jatkuu ja koirat haukkuu ...ainakin autoissa.

Tarkasteltaessa seuramme toimintaa valtakunnallisen metsästyslainsäädännön kehittymisen antamaa taustaa vastaan, voidaan toiminnan katsoa olleen varsin edistyksellistä ja yhteistyöhakuista. Tällaisista päätöksistä voidaan mainita esimerkkinä laajat rauhoitusalueet alusta lähtien, sängeltäpyynnin kieltäminen, kennelpiirin toiminnassa mukana oleminen, haukku- ja ajokokeiden järjestäminen seuran alueella, riistakiintiöiden käyttöönotto, erilaiset kampanjat tuhoeläinten kurissapitämiseksi, riistanhoitokilpailujen järjestäminen, ketunmetsästäjien yhteistyösopimukset jopa yli piirirajojen, metsästysmatkailun ottaminen mukaan seuratoimintaa rikastuttamaan ja investoinnit rakentamiseen.

Pyyntialueiden laajentamista käsiteltäessä on mielenkiintoista havaita, että Ridankylän mukaan ottamista on suunniteltu varsin pitkän ajanjakson kuluessa useita kertoja, mutta jokseenkin yhtä monta kertaa on Kleemolan ja Porkolan kylien kohdalla tehty päätös: "ei oteta yhdistykseen".

80 ja 90 vuosiluvuilla metsäautotieverkostoa laajennettiin sadoilla kilometreillä riistanhoitoyhdistyksen alueella. Tällöin käytiin myös neuvotteluja naapuriseurojen kanssa metsästäsmäiden vaihdoista hirvenmetsästyksen osalta. Nämä vaihtosopimukset ovat osoittautuneet hyvin toimiviksi vaikka niissäkin pienet haitat havaitaan helpommin kuin suuret hyödyt. Ilman näitä vaihtoja ei olisi koskaan koettu sitäkään historiallista tapahtumaa, jossa vajaan puolen tunnin aikana passiin ryntäsi havaintojen mukaan 36 hirveä ja niistä pitkällisen tarkistuslaskennan jälkeen todettiin kaadetuksi 17. Laukauksiakin joku oli ehtinyt laskea niin suuren määrän, että en kehtaa sitä julki lausua. Samana päivänä viereiseltä alueelta ammuttiin vielä 5 hirveä lisää, joten tarvittiin aika paljon kuljetuskalustoa ja puukkojen teroitusta ennen kuin hyvin myöhään illalla oli saatu kaikki 22 eläintä orteen.

Monia muitakin jo legendaksi muodostuneita tarinoita olisi kerrottavana mutta niitä kootaan ehkä lähivuosien aikana ilmestyvään kirjalliseen teokseen. Toivon seuran jäsenten olevan aktiivisia niiden tallentamisessakin.

Lopuksi on syytä kiittää erityisesti perustajajäseniä ja myöhemmin mukana olleita. Te olette toiminnallanne luonneet meille metsäsuomalaisen jälkeläisille mahdollisuuden saada kosketus omille juurillemme, – metsään ja sen elämään.

Kaikki tämä edellä kerrottu on kuitenkin tarkoitettu vain kehyksiksi niille metsästäysmuistelmien maalauksille, joiden kohteena voisi olla vaikkapa se tilanne kun erään pyyntikauden aivan lopulla kaatui lähes yhtä aikaa useampia hirviä ja lupia oli vain yksi. Kun paikalle osui vielä metsästäysporukkaan kuulumaton maanomistaja, täytyi tilanteesta ilmoittaa virkavallalle. Hädissään potki piiloon ylimääräisiä sorkkia yksi metsästäjä vielä silloinkin, kun konstaapeli Nissilän tunnetusti hersyvä nauru kuulutti, että ”-vai ette saaneet kaikkia jaettua iliman minua!”

Lokakuussa 2006, Erkki Koivukangas